

The English version of this Decision immediately follows

המרכז הבינתחומי הרצליה

כ"א בתשרי תשפ"ב
27 באוקטובר 2021

תיק משמעת מס' 09/2021
בעניין סטודנט פלוני - (להלן: **הסטודנט**).

החלטה

א. מבוא

1. הסטודנט לומד לקראת תואר ראשון במרכז הבינתחומי הרצליה, אשר בימים אלה הפך ל"אוניברסיטת רייכמן". הסטודנט הואשם בקובלנה משמעתית, המתייחסת לבחינה בקורס (להלן: "הקורס") שהועבר על-ידי המרצה המלומד (להלן: "המרצה"), בסמסטר א' של שנה א' (שנת תשפ"א).
2. הקובלנה מתבססת על תלונה של המרצה בקורס לפיה: "בפתרון שאלה ג2, הסטודנט מגיע לתשובה הסופית הנכונה ללא פירוט של הרבה שלבי פתרון נדרשים ועם עבודה לא נכונה בדרך"; ובהמשך: "כל המקומות מודגשים בהערות בתוך קובץ הבדיקה".
3. לפיכך הסטודנט הואשם בהפרת סעיפים 2(3) לתקנון המשמעת של המרכז הבינתחומי (להלן: "תקנון המשמעת") (עבירה של "הונאה בבחינה") ו/או 2(6) לתקנון המשמעת (עבירה של "הפרה של הוראות המתייחסות לבחינה").
4. בדיון שנערך בפניי בעניינו של הסטודנט במהלך יום שני, ה-16.8.2021 (בשעה 10:00), בהיוועדות חזותית בשל משבר הקורונה (בהסכמת הכול), נכחו הקובלת הנכבדה, גב' אורלי שקד; רכזת ועדת המשמעת ורושמת הפרוטוקול, גב' אורית לייזר; המרצה המתלונן והסטודנט עצמו, שיוצג על-ידי הנציגה המלומדת, גב' מיכל אזוגי.

ב. שאלת האשמה

5. אבקש לפתוח כמובן בשאלת האשמה, בהקשר זה מציינת גב' מיכל אזוגי, בשם מרשה - הסטודנט, כי "משעל פי הוראות הבחינה חל איסור להשתמש בשיטות שלא נלמדו בקורס, הסטודנט מודה ב'הפרה של הוראות המתייחסות לבחינה'... כאמור בסעיף 2(6) לתקנון המשמעת". (סעיף 15 לסיכום טיעונים מטעמה של גב' מיכל אזוגי).
6. לאור האמור לעיל בסעיף 5, מצאתי להרשיע את הסטודנט בהפרת סעיפים 2(6) לתקנון המשמעת. אולם, עדיין נותרה פתוחה שאלת אשמתו של הסטודנט בכל הנוגע לעבירה החמורה יותר של הונאה בבחינה (סעיף 2(3) לתקנון המשמעת). בהקשר זה הסטודנט כופר באשמה וקורא לזיכויו; ומנגד הקובלת עומדת על אשמתו וקוראת להרשעתו. אפרט בקצרה את טענות הצדדים הנצים בעניין האשמה בהונאה בבחינה.

7. **הקובלת הנכבדה** עמדה על תלונת המרצה (הכוללת את הבחינה החשודה) והעידה את המרצה על-מנת שזה יסביר את הסיבה בעטיה הגיש את תלונתו וכך אכן עשה העד המלומד, אשר אף ניהל דיאלוג חשוב למול הסטודנט בעניין הבחינה נשוא הדיון (עמ' 2 - 8 לפרוטוקול).

8. **הסטודנט בעצמו, ובאמצעות גב' מיכל אזוגי מטעמו**, כפר באופן מוחלט ועקבי באשמה בהונאה בשלושה מועדים שונים: תחילה, **בטרם הדיון, במכתב מטעם הסטודנט שהופנה אל הקובלת**, התייחס בקצרה לקשיים טכניים בעת הבחינה וביתר אריכות התייחס לכך שלכל אורך הבחינה פתר את השאלות על דף טיוטה ולאחר מכן העביר את התשובות הסופיות מדף הטיוטה אל המבחן (כפי שנהג, לטענתו, גם בעת התרגולים לקראת הבחינה). בהקשר זה מצא להסביר כי **"לאחר בדיקה אישית שלי גיליתי כי נפלה אצלי טעות בהעברת התשובות הסופיות מדף הטיוטה אל דף המבחן הסופי ובשל כך דרך הפתרון לא תאמה לתשובה הסופית"** (שם במכתבו). בהמשך, **בעת הדיון בפני, טען הסטודנט תחילה: "אני כותב תמיד את המבחנים בדפי טיוטה"** (עמ' 2 לפרוטוקול). להדגיש, לשאלת המרצה, הובהר לנו על-ידי הסטודנט כי **דפי הטיוטה כבר אינם בידי**. מיד לאחר מכן, הסביר הסטודנט **לראשונה: "נעזרתי בשיעורים פרטיים, השקעתי בצורה בלתי רגילה, למדתי מהבוקר עד הערב כל יום ואני באמת יכול להסביר מה עשיתי בתרגיל"** (שם, בעמ' 2). להדגיש, הטענה בדבר ההסתייעות במורה הפרטי **כלל לא הוזכרה** במכתבו של הסטודנט טרם הדיון. ייאמר מיד, כי למרבה הצער, הסטודנט לא הצליח להסביר מה עשה באותו תרגיל חשוד (ראו עמ' 3 - 4 לפרוטוקול)¹. לאחר שהניסיון להסביר את התרגיל בעת הדיון כשל ביקשה גב' מיכל אזוגי הפסקה קצרה לצורך התייעצות עם מרשה והדבר ניתן לה. בשום של גב' אזוגי והסטודנט לדיון מההפסקה התמקדו טענות ההגנה בקושי של החומר הנלמד, בעובדה כי הסטודנט למד לקראת הבחינה עם מורה פרטי ובעובדה נוספת לפיה לא היה מודע לכך שהדרך שבה בחר להשיב לתרגיל לא נלמדה בקורס (עמ' 4 - 6 לפרוטוקול). בהערת אגב יוער, כי הן הסטודנט והן גב' מיכל אזוגי מטעמו חזרו על כך שבעת, כחמישה חודשים לאחר הבחינה, קשה לזכור את שקרה במהלכה (ראו עמ' 3 ו-6 לפרוטוקול)². לבסוף, לאחר הדיון, **בסיכום טיעונים מטעמה של גב' מיכל אזוגי**, טענה האחרונה באריכות לחפותו של מרשה תוך שהיא מנסה להסביר את שהתרחש בדיון ולעמוד על עניינים נוספים, הכול כמפורט שם באריכות, בפס' 1 - 25 ולאחריה עוד אתייחס בהמשך. בהמשך טענה הנציגה לעניין העונש בפס' 19 - 20, 26 - 32.

9. יש לציין, כי הקובלת הנכבדה נמנעה מלהשיב לסיכום הטיעונים של ההגנה והסתפקה בדבריה בעל-פה בעת הדיון בפני ובעדותו החד-משמעית של המרצה המלומד.

10. ייאמר מיד כי אין בידי לקבל את טענותיו של הסטודנט ושל הנציגה המלומדת מטעמו. ניכר כי הנקטיב של קו ההגנה של הסטודנט – וכפועל יוצא גם חלק ניכר מהטענות שבמסגרתו – מצביעים על כי הסטודנט נעזר בעת לימודיו לקראת הבחינה במורה פרטי, וכי זה לימד אותו שיטת פתרון שלא נלמדה בקורס של המרצה, דבר שלא היה ידוע לסטודנט עד למועד הדיון, ובזו השיטה עשה הסטודנט שימוש בעת הבחינה נשוא הדיון וכי זהו כל מחדלו.

11. **סבורני כי קו הגנה זה אינו מחזיק מים ואסביר את עמדתי**. ראשית, הטענה בדבר היעזרות במורה פרטי לא **הוזכרה כלל** במכתבו של הסטודנט אל הקובלת טרם הדיון ואף במסגרת הדיון שבפני לא הוזכרה כקו ההגנה

¹ וזאת, למרות טענתו של הנציגה מטעמו, שתובא בהמשך ושאינו בידי לקבלה כי צלח בכך.

² יוער כי טענה מסוג זה, הנשמעת לא מעט בדיונים משמעתיים, הינה **טענה חלשה ביותר** הן לאור העובדה, שלסטודנטים ניתן זמן רב להתכונן לדיונים המשמעתיים ולרענן את זיכרונם למול הבחינה שבידיהם והן לאור העובדה, כי הסטודנטים אינם מתבקשים לזכור את שעשו אלא להסביר את שעשו, כאשר הבחינה הכתובה נמצאת לנגד עיניהם. הכול מבינים כי ההבדל בין "לזכור" לבין "להסביר" הינו רב.

הראשון שהיה, כאמור, העתקה לא נכונה מדף טיוטה שאינו בנמצא יותר. אין ספק כי מדובר בהקשר זה ב"עדות כבושה", שהינה עדות שהעד המוסר אותה בעת הדיון "כבש" אותה בלבו על אף שהיא רלוונטית וברת משקל לעניין, ולא גילה אותה אלא בשלב מאוחר [יעקב קדמי על הראיות חלק ראשון 500 (2009); ע"פ 5874/00 לזרובסקי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה (4) 249, 259 - 262 (פס' 11)(2001)]. בכל הנוגע ל"עדות כבושה", מדובר לרוב בעדות של עד, אשר בנסיבות רגילות, הדעת נותנת שהיה ממנה ומגלה עדותו בעניין זה מוקדם ככל האפשר וכבישת העדות על-ידו, בהיעדר הסבר נאות, מעוררת חששות ממשיים והיסוסים בנוגע לאמינותה של העדות. בענייננו זהו המצב, כאשר הסטודנט בעדותו בפני, למרבה הצער, לא העניק הסבר סביר ומתקבל על הדעת לכבישת עדותו ולכן מצאתי שלא להעניק לעדות כבושה זו את המשקל הראייתי שההגנה הייתה מצפה שיוענק לה והדבר מתחייב בנסיבות [השוו ע"פ 355/88 לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד מג (3) 221, 261 (1989)]. בהקשר זה איני מקבל את הטענה כי לשון התלונה של המרצה (המובאת כאן בסעיף 2 ובנספח ב' המצורף לפס' 7 לסיכום הטיעונים של גב' מיכל אזוגי) היא שהביאה את הסטודנט לנקוט בקו ההגנה של העתקה לא נכונה מדף הטיוטה (פס' 6 - 11 לסיכום הטיעונים של גב' מיכל אזוגי). טענה זו אף נטענה בחלקו השני של הדיון בפני וזכתה הן להתייחסות של המרצה, עת אמר כי קיים פתרון לבחינה באתר וכי על הסטודנט היה לפנות לאותו פתרון טרם הדיון על-מנת לקבל תמונה מלאה של הדברים (עמ' 5 לפרוטוקול)³, והן להתייחסות שלי, עת אמרתי כי "הדרך לא נכונה בהתאם למה שנלמד" (עמ' 6 לפרוטוקול). בעניין זה עמדתי היא כי "האמת העובדתית" היא אחת וכי ראוי לקו הגנה הנטען על ידי ההגנה לדבוק בה. עוד בהקשר זה, עלי לחלוק על הנטען בפס' 8 לסיכום הטיעונים של גב' מיכל אזוגי לפיה הסטודנט "ידע להסביר במהלך הדיון את שלבי העבודה בהן נקט". הנטען אינו עולה בקנה אחד עם שהתרחש במהלך הדיון ומצא ביטוי בפרוטוקול בעמ' 2 - 6, המדברים בעד עצמם (כן ראו ה"ש 1 כאן). שנית, באותו העניין, המורה הפרטי לא זומן לעדות מטעם הסטודנט; יותר מכך, לא הובאה שום עדות בדבר זהותו של אותו מורה פרטי ואף לא הוגשה שום בקשה להעיד אותו בשלב מאוחר או להגיש תצהיר מטעמו, שיהיה במי מהם כדי לתמוך בטענת הסטודנט. בהקשר זה נכוחים דבריו של כב' השופט המחוזי שמואל בורנשטיין בעניינה של בר רפאלי: "כידוע הימנעות מהבאת ראיה מקימה חזקה לפיה לו היא הובאה, היא הייתה פועלת לחובתו של מי שמצופה היה ממנו להביאה" [ע"מ (מחוזי, מרכז - לוד) 6418-02-16 רפאלי נ' פקיד שומה כפר סבא (פס' 88)(פורסם בנבו, 10.4.2019); כן ראו האסמכתאות ששם מפסיקת בית המשפט העליון: ע"א 2275/90 לימה חברה ישראלית לתעשיות נ' רוזנברג, פ"ד מז (2) 605, 614 - 615 (1993); ע"א 9656/05 שוורץ נ' רמנוף חברה למסחר וציוד בניה בע"מ (פורסם בנבו, 27.7.2008)]. הדברים מדברים בעד עצמם וכאמור, רלבנטיים ביותר למקרה שלפנינו. עוד בהקשר זה יובהר, כי אין בנספח ג' (המצורף לפס' 8 לסיכום הטיעונים של גב' מיכל אזוגי), שהינו תצלום של מה שנטען להיות דף לימוד מתוך שיעוריו של הסטודנט עם המורה הפרטי, כדי להקהות את המחדל המתואר לעיל, שכן התצלום אינו מדבר בעד עצמו, הוא הוצג לראשונה אך ורק במסגרת סיכום הטיעונים, ללא שום אפשרות לעמוד על האוטנטיות שלו ולנהל חקירה נגדית בעניינו. בנוסף, בתצלום האמור לא מופיע שם המשפחה של אותו מורה פרטי, ששמו הפרטי הוא דור. שלישית, עדיין באותו העניין, כאמור, במהלך הדיון בפני ביקשה גב' מיכל אזוגי הפסקה להתייעצות עם מרשה ובשוב, כפי שצינתי בדיון עצמו בוצע "שינוי חזית", המדבר בזניחת הטענה של העתקה שגויה מדף טיוטה לעבר טענה

³ יוער כי גב' מיכל אזוגי מטעם הסטודנט מנסה להסביר את מחדלו של מרשה בכך שהוא לא היה מודע כי הדרך בה נקט כלל לא נלמדה בקורס, שכן הסטודנט לא נכח כלל בשיעורים לאור ביטול חובת הנוכחות, בשל הצורך לכלכל את עצמו ובשל רצונו לצבור ניסיון בעבודה ולבנות קריירה ולכן השלים את השיעורים באמצעות לימוד עם מורה פרטי, אשר על כן רק במועד הדיון גילה כי עשה שימוש אסור בשיטה שלא נלמדה בקורס (פס' 12 - 14 לסיכום הטיעונים מטעמה). עמדתי לנטען כאן היא שעדיין הן האחריות והן המחדל רובצים לפתחו של הסטודנט.

חדשה של הסתייעות במורה פרטי, טענה שלא הוכחה כדבעי (ראו דברי בעת הדיון עצמו בעמ' 5 - 6 לפרוטוקול). רביעית, קיים **פער גדול מאוד** בין הציון הגבוה של הסטודנט במבחן נשוא הדיון בקורס (92) לבין הציון הנכשל של הסטודנט בקורס המתקדם, הן במועד א' (50) והן במועד ב' (42). לציין, המרצה הוא שלימד את שני הקורסים ולדידו, העובדה שהסטודנט נכשל פעמיים בבחינה בקורס המתקדם מעלה ספק לגבי אמיתות הנטען על-ידו לגבי ההצלחה והאוטנטיות של הבחינה נשוא הדיון כאן בקורס. עמדתי בהקשר זה כעמדת המרצה ואיני רואה לקבל את הנטען על-ידי גב' מיכל אזוגי, בפס' 16 - 23 לסיכומי הטיעון מטעמה (המפנה לנספח ד' - גיליון הציונים של הסטודנט), הנשען על כך שמדובר בתקופות זמן שונות ולחלופין על נסיבות אישיות - משפחתיות. איני סבור כי העובדה שמדובר בתקופות שונות צריכה ליצור פער כה גדול בין הצלחה לבין כישלון כפול. כך גם איני יכול לקבל את הנטען לגבי הנסיבות המשפחתיות, כל שכן לאור העובדה כי גיליון הציונים של הסטודנט מלמד כי לצד כישלונות בשלושה קורסים בסמסטר ב' היו לסטודנט גם הצלחות בשני קורסים באותו סמסטר, בדמות ציונים של 89 ו-95. חמישית, התיק שלפנינו הוא תיק נסיבתי, המבוסס על ראיות נסיבתיות אשר פורטו לעיל, בהעדר עדות ישירה לכך שהסטודנט אכן ביצע מעשה של הונאה בעת הבחינה. משמעות הדבר היא כי על הקובלת היה להציג ראיות נסיבתיות המובילות למסקנה חד-משמעית כי הסטודנט אכן ביצע את המיוחס לו בקובלנה; ואילו כל שהסטודנט צריך היה לעשות הוא לספק הסבר סביר שאינו אפסי המניח את הדעת כנגד מי מבין הראיות הנסיבתיות [ראו בהקשר זה החלטתו החשובה של חברי, עו"ד שלי מלכה, הממונה על המשמעת, בתיק משמעת 08/2021, מיום 4.10.2021, בעניין הסטודנטים פלוני ואלמוני בפס' 21 - 24, 27 - 29 וכל האסמכתאות המובאות שם; כן ראו ע"פ 10033/17 **שאכר נ' מדינת ישראל** (11.12.2019); עוד ראו מאמרם של ניל הנדל ומיכאל כהן "ראיה נסיבתית בעניין מעמדן של ראיות נסיבתיות בפלילים - מבט אמפירי על הרשעות שגויות" 361 **ספר יורם דנציגר** (לימור זר גוטמן ואח' עורכים, 2019)]. אומר מייד כי בעוד **הקובלת צלחה במשימה, כנלמד באופן מצטבר מן הראיות שנסקרו על-ידי לעיל, הרי שהסטודנט כשל בה**, שכן התמונה המצטיירת לפני מלמדת על "**חלל ראיתי**" לא מבוטל מצד ההגנה למול ראיות נסיבתיות משמעותיות, המובילות לכלל מסקנה חד-משמעית כי בנסיבות העניין שלפני בוצע מעשה פסול של הונאה, וזאת, לעניות דעתי, **ללא כל צל של ספק**.

12. זאת יש לזכור, לא תמיד בכוחו של היושב בדין ליתן מענה לכל הקושיות, בפרט כאשר הראיות הן ראיות נסיבתיות. מוטל עליו לבחון את טענות הצדדים לפי אמות-המידה המשפטיות המקובלות ולשאול את עצמו האם האשמה הוכחה על-פי דיני הראיות וסדרי הדין בפלילים מעבר לכל ספק סביר. לדעתי, התיק דנן מלמד, ללא כל צל של ספק, על מעשה הונאה פסול. אומנם, איני יודע כיצד בוצע אותו מעשה פסול, בבחינת "האמת העובדתית" - האם באמצעות סיוע בעת הבחינה עצמה של סטודנט אחר מבית הספר למדעי המחשב, שם לומדים כבר בשנה הראשונה את אותה נוסחה, שבה נעשה שימוש אסור בעת הבחינה, כסברת המרצה? או שמא המעשה הפסול בוצע באמצעות מורה פרטי, אשר סייע לסטודנט בעת הבחינה? או שמא בצורה פסולה אחרת, המתאפשרת, למרבה הצער, בעתות בהן הבחינות מבוצעות מרחוק בשל משבר הקורונה. הסטודנט הוא שיועד את שעשה ואילו אני יודע כי מעשה הונאה בוצע על-ידו בצורה כזו או אחרת וזאת היא "האמת המשפטית" שלי, הנלמדת הן מהראיות שהוגשו הן מזו שלא הוגשה והן מכללי הראיות המקובלים עלינו המבוססים קודם כל על השכל הישר.

13. כעולה ממכלול הדברים הגעתי לכלל מסקנה כי אשמתו של הסטודנט הוכחה מעבר לכל ספק סביר ולכן יש להרשיעו בהונאה בבחינה.

ג. שאלת הענישה

14. כאמור, מצאתי כי יש להרשיע את הסטודנט בשני האישומים, תוך שהאישום בעבירת ההונאה בולע את האישום בעבירה של הפרת ההוראות. כעת יש לדון **בשאלת העונש ההולם בגין עבירת ההונאה בבחינה**.

15. כדבריו הנכוחים של חברי, עו"ד שלי מלכה, הממונה על המשמעת, בתיק משמעת 08/2021 מיום 4.10.2021 בעניין הסטודנטים פלוני ואלמוני: **"עבירת הונאה בבחינה היא מהחמורות בעבירות שבתקנון המשמעת. פגיעה בטוהר הבחינות תוך ניסיון להערים על סגל ההוראה במטרה לקבל ציון, שלא אליבא דכישורי הסטודנט, מחייבת ענישה מחמירה ומרתיעה על מנת שמקרים מעין אלה לא יישנו"** (שם, בפס' 38).

16. **הקובלת הנכבדה** מצידה הדגישה את הצורך בענישה ההולמת את המקרה שלפנינו, המתייחס להונאה בבחינה המתקיימת במרחב הפרטי והאישי של הסטודנט ולא בקמפוס בגין משבר הקורונה שתקף את העולם. לציין, בנסיבות המקרה הקובלת המלומדת **לא עמדה** על עונש מסוים וביקשה להותיר את עניין העונש לשיקול-דעתי.

17. גב' מיכל אזוגי, **הנציגה מטעם הסטודנט**, בסיכום הטיעונים מטעמה ביקשה להסתפק בהרשעה בעבירת הפרת ההוראות וביקשה להימנע מכל עונש של הרחקה ולנסות לייצר ענישה התואמת את הסדרי הטיעון בהפרת הוראות (שם, בפס' 27 - 32). בנוסף גב' אזוגי הדגישה את הנסיבות האישיות של הסטודנט הנוגעות למצבו המשפחתי ושמטעמי צנעת הפרט לא אפרטן אך אלה מצויות, בין היתר, בפס' 19 - 21 לסיכום הטיעונים מטעמה.

18. בטרם אגיע אל 'השורה התחתונה', שומה לחזור ולהתריע מפני העבירות הנדונות כאן, עבירות הונאה בבחינות המבוצעות בקלות בלתי-נסבלת, בחסות בחינות הנערכות בבית באמצעות הזום, ובזמינות של מעשים פסולים ואסורים, קשים לאיתור ולגילוי, המתאפשרים, למרבה הצער, בנסיבות המיוחדות שייצר משבר הקורונה. אשר על כן יש להחליף חושים ולעשות מעשה לצורך טיפול באלה המעשים. **במה שנוגע לגורמי המשמעת באקדמיה – עלינו להחמיר בענישה על מי שמנצלים את משבר הקורונה לביצוע עבירות הונאה, "למען יראו וייראו". הענישה חייבת לבטא את הסלידה מן המעשים הללו, את פגיעתם הרעה, ואת הצורך במיגורם**. לפיכך, אין שום סיכוי לקבל את בקשתה של הנציגה המלומדת להסתפק בענישה המקובלת אגב הסדרי הטיעון המתייחסים להודאה בעבירה של הפרת הוראות. **הסדרי הטיעון מקומם, אם בכלל, בטרם ניהול הדיון ואין להם שום מקום למן תחילתו של הדיון!** לא ניתן לקבל שום סיטואציה לפיה סטודנט נמנע מלבקש הסדר טיעון טרם הדיון ולאחר מכן כשהוא מגלה כי ניסיונו לצלוח את הדיון כשל הוא מבקש לראשונה במהלך הדיון המשמעתי לקבל את תנאיו של הסדר טיעון. נבהיר, ניהול תיק משמעתי אינו "תוכנית כבקשתך" ומי שבחר לילך להליך משמעתי הוגן להוכחת חפותו עלול לשאת במחירו של אותו הליך לו, חלילה, הוכחת האשמה היא שתכריע את התיק.

19. שקלתי את חומרת המעשים שביצע הסטודנט; את קלות ביצוען של עבירות מסוג זה; את העובדה שנוקן של העבירות הללו רע ומר ואת הצורך בהרתעת הסטודנטים, הכול כאמור בסעיף 18 לעיל; מנגד, שקלתי את הנסיבות האישיות, מנת-חלקו של הסטודנט; את מכתבה של הבכירה בבינתחומי בזכות הסטודנט ואת העובדה שמדובר בסטודנט בשנתו הראשונה ובסמסטר הראשון ללימודיו, בעת ביצוע העבירה. לולא עובדה אחרונה זו הייתי גוזר על הסטודנט עונש של הרחקה בפועל למשך שני סמסטרים. אולם, בנסיבות העניין אסתפק בעונש

The Interdisciplinary Center Herzliya

October 27, 2021

Disciplinary File 9/2021

In the matter of Student A – (hereinafter: **the Student**)

Decision

a. Introduction

1. The accused student is studying towards her bachelor's degree at the Interdisciplinary Center Herzliya which has recently become "Reichman University". The Student was accused in a **disciplinary** complaint that relates to **an exam in a course** (hereinafter: "**the course**") taught by the scholarly lecturer (hereinafter: "**the lecturer**"), in the first semester of the freshman year (2020-2021).
2. The complaint is based on the complaint of the lecturer in the course whereby: "**on question 2c the Student arrived at the correct answer without describing much about the required stages of the solution and with incorrect work along the way**", and later: "**all of the places are highlighted with remarks in the checked file**".
3. Thus, the Student is accused of infracting **clauses 2(c) of the disciplinary regulations of the Interdisciplinary Center** (hereinafter: "**the Disciplinary Regulations**") (the offense of "**cheating on an exam**") and/or **2(f) of the Disciplinary Regulations** (the offense of "**infracton of directives relating to an exam**").
4. The Honorable Complainant, **Ms. Orly Shaked**, Disciplinary Committee Coordinator and recorder of the protocol, **Ms. Orit Laser**, the Lecturer who complained and the **Student** himself, who was represented by the scholarly representative **Michal Azogi** were present at the hearing held on August, 16, 2021 (at 10:00) by means of a visual committee due to Covid-19 pandemic (with the consent of all).

b. The Question of Guilt

5. Obviously, I would like to begin with the question of guilt, whereby in this context Ms. Michal Azogi, on behalf of her client – the Student, remarked that because "**according to the exam instructions there is prohibition of using methods not studied in the course, The Student, admits infracting the directives relating to an exam...**" as stated in **clause 2(f) of the Disciplinary Regulations**". (Clause 15 of the summary of arguments on behalf of Ms. Michal Azogi).
6. In light of the aforesaid in clause 5, I have found the Student **guilty of infracting clause 2(f) of the Disciplinary Regulations**, however there still remains the question of the Student's guilt concerning the more severe offense of

cheating on an exam (clause 2(c) of the Disciplinary Regulations). In regards to this **the Student** denies guilt and calls for his acquittal; in contrast the Complainant insists that he is guilty and asks for his conviction. **I will briefly detail the arguments of the parties concerning the guilt of cheating on an exam.**

7. **The honorable Complainant** addressed the Lecturer's complaint (which includes the suspicious exam) and had the Lecturer testify in order to explain the reason that he filed the complaint and indeed the scholarly witness testified, and held an important dialog with the Student regarding the exam under question in this case (pp. 2-8 of the Protocol).
8. The Student himself and through Ms. Michal Azogi on his behalf, on three different occasions absolutely and consistently denied the guilt of cheating: first **before the hearing, in a letter on behalf of the Student that was addressed to the Complainant**, he related in brief to the technical difficulties during the exam and more at length he referred to fact that throughout the exam he solved the questions on a draft sheet and then he copied the final answers from the draft sheet to the exam (as he claimed he was also accustomed to doing on the exercises before the exam). In this context he explained that **"after personally checking I found that a mistake was made when copying the final answers from the draft sheet to the final exam and thus the way it was solved did not match the final answer"** (ibid, in his letter). Later, **during the hearing before me**, the Student first claimed: **"I always write my exams on draft sheets** (p. 2 of the protocol). To emphasize, in response to the Lecturer's questions, it was clarified to us by the Student that **the draft sheets are no longer in his possession**. Immediately thereafter, the Student explained **for the first time**: **"I took tutor lessons, I invested in an extraordinary manner, I studied from morning to night every day and truly I can explain what I did on the exercise"** (ibid, p. 2). It should be emphasized that the claim of getting help from a private tutor **was not at all mentioned** in the Student's letter before the hearing. I will state immediately, that regretfully the Student was not able to successfully explain what he did in the suspicious exercise (see pp. 3-4 of the protocol)⁴. After the attempt to explain the exercise during the hearing failed, Ms Michal Azogi asked for a short recess in order to consult with her client which she was granted. Upon their return to the hearing from the recess Ms. Azogi and the Student focused on the difficulty of the material studied, on the fact that the Student studied towards the exam with a private tutor and on the additional fact whereby he was not aware that the way he chose to answer the exercise was not taught in the course (pp. 4-6 of the protocol). Incidentally, both the Student and Ms. Michal Azogi on his behalf repeated that, now, five months after the exam, it is difficult to remember what happened during it (see pp. 3 and 6 of the protocol).⁵ Finally, after the hearing, **in the summary of the arguments of Ms. Michal Azogi,**

And that is despite the argument of his representative on his behalf, which is provided later and in which I cannot accept ⁴ that he was successful.

It should be noted that claims of this type, which are often heard in disciplinary proceedings, **are of the weakest** ⁵ **arguments** both due to the fact that students are given time to prepare for the disciplinary hearing and to refresh their memory regarding the exam they have in their possession and in light of the fact that students are not required to remember what they did but rather explain how they did it, while the written exam is in front of their eyes. Everyone understands that the difference between "to remember" and "to explain" is huge.

the latter argued at length about the innocence of her client while trying to explain what happened in the hearing and to present other matters, all as extensively detailed in paragraphs 1-25 and those I will refer to later. The representative further argued about the punishment in paragraphs 19-20, 26-32.

9. It is noteworthy that the honorable Complainant refrained from responding to the summary of the arguments of the Defense and only argued orally during the hearing before me and with the unequivocal testimony of the scholarly Lecturer.
10. I will state immediately that I cannot accept the claims of the Student and of the scholarly representative on his behalf. It is obvious that the narrative of the line of defense of the Student – and as a result also a great number of the arguments in its framework – indicate that the Student used the help of a private tutor during his studies towards the exam and that the tutor taught him a method of solving that was not taught by the Lecturer, which the Student did not know until the time of the hearing, and it is the method the Student used during the exam which is the subject of this hearing and that is his only omission.
11. **I am certain that this line of defense does not hold water and I will explain my position.** First, the argument about using the help of a private tutor **was not mentioned at all** in the Student's letter to the Complainant before the hearing and even during the hearing before me it was not mentioned as the first line of defense which was, as stated, incorrect copying from the draft sheet which no longer exists. There is no doubt that in this context this is "withheld testimony", which is testimony the witness provides during the hearing that he "held" in his heart even though it is relevant and valuable to the matter, and did not reveal it until a later stage [Yaakov Kedmi **On Evidence**, Volume 1 500 (2009), CRA 5874/00 **Lazoroveski v. The State of Israel**, court cases 55 (4) 249, 259-262 (par. 11) (2001). In regards to "withheld evidence", it is mainly the testimony of a witness, which under normal circumstances, the opinion is that he would be quick to reveal this matter as early as possible and his withholding of the testimony, without a proper explanation, arouses real concerns and hesitation regarding the truth of the testimony. This is the situation in our case, where the Student in his testimony before me, unfortunately, did not provide a reasonable and plausible explanation for withholding his testimony and thus I decided not to give this withheld testimony the weight of evidence that the Defense would have expected it to be given, and which is necessary under the circumstances [compare CRA 355/ 88 **Levy v. The State of Israel**, court cases 43 (3) 221, 261 (1989)]. In this context I do not accept the claim that the wording of the Lecturer's complaint (presented here in clause 2 and in Appendix II attached to par. 7 of the summary of arguments of Ms. Michal Azogi) is what brought the Student to use the line of defense of copying incorrectly from the draft sheet (paragraphs 6-11 of the summary of arguments of Ms. Michal Azogi. This claim was also argued during the second half of the hearing before me and was received the response of the Lecturer, when he stated that there is a solution to the exam on the internet and the Student should have looked at the same

solution before the hearing in order to get a full picture (p. 5 of the protocol)⁶, and my response, when I stated that **“the method was incorrect according to what was taught”** (p. 6 of the protocol). In regard to this matter my position is that “the factual truth” is one and it would have been appropriate for the Defense to adhere to the line of the defense that argued. In addition, in this context, I must disagree with the argument in par. 8 of the summary of arguments of Ms. Michal Azogi whereby the Student **“knew how to explain the stages of the work he did during the hearing”**. This claim does not coincide with what transpired at the hearing and was expressed in the protocol on pages 2-6, which speak for themselves (also see footnote 1 in this decision). Second, with regard to the same matter, **the private tutor was not summoned to testify on behalf of the Student**; Moreover, **no evidence concerning the identity of the same private tutor was provided and no request at that same later stage was requested to have him testify or submit an affidavit on his behalf**, whereby one of which would support the Student’s claim; In this context, the statements of District Justice Shmuel Bornstein in the matter of Bar Rafaeli are appropriate: **“as is well known refraining from bringing evidence establishes an assumption whereby had it been brought, it would have been construed as detrimental to the one who would have been expected to bring it”** [DA (Central District – Lod) 6418-02-16 **Rafaeli v. Kfar Saba Tax Assessor** (par. 88) published in Nevo 10.4.2019); also see references therein of the Supreme Court ruling: CA 2275/90 **Lima Israeli Society for Industries v. Rosenberg**, court cases 37 (2) 605, 614-615 (1993); CA 9656/05 **Schwartz v. Ramanoff Trading and Construction Equipment Company Ltd.** (published in Nevo, 27.7.2008)]. These speak for themselves and as stated, are extremely relevant to the case before us. Also in this context it should be clarified that **there is nothing in Appendix III** (attached to par 8 of the summary of arguments of Ms. Michal Azogi) which is the photocopy of what was claimed to be the study page from the lessons of the Student with the private tutor, that can reduce the omission described above, since the photocopy does not speak for itself, was first presented only in the framework of the summary of arguments, without any possibility of checking its authenticity and cross examination regarding this matter. Also, in the said photocopy the last name of the said private tutor whose first name is Dor does not appear. Third, still in reference to this matter, as stated, during the hearing before me Ms. Michal Azogi asked for a recess to consult with her client and upon their return, as I mentioned during the hearing itself there was a **“change in the frontline”** which concerns abandoning the claim of incorrect copying from the draft sheet to the new claim of receiving help from a private tutor, a claim that was not sufficiently proven (see my statements during the hearing itself on pp. 5-6 of the protocol). Fourth, there is a very large gap between the Student’s high grade on the exam in the course (92), which is the subject of this hearing and the Student’s

It should be noted that Ms. Michal Azogi on behalf of the Student is trying to explain the omission of her client in which ⁶ he was not aware that the way he chose to solve it was not at all studied in the course, because the Student was not present in all of the lessons in light of the cancellation of the requirement to be present, because of the need to support himself and his desire to gain experience at work and build his career and thus he caught up with the lessons by studying with a private tutor, whereby only during the hearing he revealed that he used a method that was not taught in the course and was prohibited (paragraphs 12-14 of her summary of arguments). My position to what is claimed here is that the responsibility and the omission still lie on the Student’s doorstep.

failing grade in the advanced course, both on the Moed Alef (50) and on Moed Bet (42) exams. It should be noted that the Lecturer is the one who taught the two courses, and in his opinion the fact that the Student failed twice on the exam in the advanced course raises doubt regarding his claim regarding the success and authenticity of the exam here in the course which is the subject of this hearing. In this context, my stand is that of the Lecturer and I do not accept the argument of Ms. Michal Azogi, in paragraphs 16-23 of her summary of arguments (that refer to Appendix IV – the Student's transcript) which relies on the fact that they concern different time periods and alternately on personal – family circumstances. I do not believe that the different periods would create such a great gap between success and two failures. I also cannot accept the argument regarding family circumstances, especially in light of the fact that the Student's transcript demonstrates that along with failures in the three courses in the second semester the student also had successes in two courses that same semester, with grades of 89 and 95. Fifth, the case before us, is a circumstantial cases, based on circumstantial evidence which was detailed above, without direct evidence that the Student indeed cheated on the exam. Thus, the complainant had to present circumstantial evidence leading to the unequivocal conclusion that the student did in fact commit what he was accused of in the complaint; Whereas all the student had to do was provide a reasonable plausible explanation against any of the circumstantial evidence [see in this context the important decision of my colleague, Adv. Shelly Malka, Disciplinary Officer, in Disciplinary File 08/2021, dated October 4, 2021, in the matter of Student A and Student B, in paragraphs 21-24, 27-29 and all of the references provided there; also see CRA10033/17 **Shacher v. The State of Israel** (December 11, 2019); See also the article by Neil Handel and Michael Cohen "Circumstantial evidence regarding the status of circumstantial evidence in criminal cases - an empirical view of false convictions" 361 **Yoram Danziger Book** (Limor Zer Gutman et al. Eds., 2019)]. I will immediately state that while **the complainant succeeded in the task, as cumulatively learned from the evidence reviewed by me above, the student failed**, because the picture that appears before me demonstrates a considerable "**evidential space**" on the part of the defense in contrast to the significant circumstantial evidence, leading to the unequivocal conclusion that under the circumstances of the case before me, an improper act of fraud was committed, and this, in my humble opinion, **without a shadow of a doubt**.

12. We should bear in mind that it is not always in the power of the trial judge to provide answers to all the difficulties, especially when the evidence is circumstantial evidence. He must examine the arguments of the parties according to the accepted legal criteria and ask himself whether the guilt has been proven in accordance with the law of evidence and criminal procedures beyond a reasonable doubt. In my opinion, the present case indicates, without a shadow of a doubt, an improper act of fraud. Admittedly, I do not know how the wrongful act was committed, in examining the "factual truth" – whether by means of the assistance during the actual exam from another student from the School of Computer Science, where the same formula is already studied in the first year, in which prohibited use was done during the exam, as hypothesized by the Lecturer? Or the wrongful act was committed by means of a private tutor, who assisted the student during the exam? Or in another improper way,

which was possible, unfortunately, at the time when exams were taken remotely due to the Corona crisis. The student is the one who knows what he did, while I know that he committed the act of fraud one way or another and this is my "legal truth", learned both from the evidence submitted and that which was not submitted and from the accepted rules of evidence which are based first and foremost on common sense.

13. As a result of all of this I have reached the conclusion that the guilt of the Student was proven beyond a reasonable doubt and he should be convicted of cheating on an exam.

c. The Question of Punishment

14. As stated, I have decided to convict the Student of two convictions, whereby the conviction of the offense of cheating on an exam engulfs the offense of infracting instructions. Now the **question of the appropriate punishment for the offense of cheating on an exam** should be discussed.
15. As stated by my friend Adv. Shelly Malka, Disciplinary Officer, in the Disciplinary File 08/2021 dated October 4, 2021 in the matter of Student A and Student B: **"The offense of cheating on an exam is one of the most severe offenses in the Disciplinary Regulations. Harming the integrity of exams while attempting to deceive the teaching staff in order to receive a grade, not according to the student's skills, requires severe and deterrent punishment so cases like this will not recur"** (Ibid, par. 38).
16. **The honorable Complainant** on her part emphasized the need for proper punishment in the case before us, which refers to cheating on an exam remotely held in the private and personal space of the Student and not on campus due to the Corona epidemic worldwide. It should be noted that the scholarly Complainant did not insist on any specific punishment and left the matter of punishment to my discretion.
17. Ms. Michal Azogi, **the representative on behalf of the Student**, in her summary of arguments asked to convict only on the offense of infracting instructions and asked to refrain from any punishment of suspension and try to create a punishment that suits a plea bargain for infracting instructions (Ibid, paragraphs 27-32). In addition, Ms. Azogi emphasized the personal circumstances of the Student which relate to his family situation and for reasons of the right to privacy I shall not detail herein, but they are found, inter alia, in paragraphs 19-21 of her summary of arguments.
18. Before I get to the "bottom line", I would like again to warn about the offenses discussed here, offenses of cheating on exams that are done intolerably easily, under the auspices of exams administered by means of Zoom and with the availability of wrongful and illegitimate actions, difficult to locate and reveal, which are possible, unfortunately, due to the extraordinary circumstances that the Corona epidemic created. Thus, we must utilize our senses and do something in order to deal with these acts. **Concerning disciplinary entities in academy – we must harshen punishment for those who utilize the Corona crisis to commit an act of fraud, "to make an example" of them. The punishment must express the revulsion**

Dr. Assaf Porat
Disciplinary Officer